

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
28/22. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2022. február 16.

A C-156/21. sz. Magyarország kontra Parlament és Tanács
és a C-157/21. sz. Lengyelország kontra Parlament és Tanács
ügyekben hozott ítéletek

Az uniós költségvetés védelmét szolgáló intézkedések: a Bíróság teljes ülése elutasítja a Magyarország és Lengyelország által benyújtott, az uniós költségvetésből származó finanszírozás igénybevételét a jogállamiság elveinek tagállamok általi tiszteletben tartásához kötő feltételeességi mechanizmus ellen irányuló kereseteket

E mechanizmus megfelelő jogalappal lett elfogadva, összeegyeztethető az EUSZ 7. cikk szerinti eljárással, és tiszteletben tartja különösen az Unióra ruházott hatáskörök korlátait, valamint a jogbiztonság elvét

2020. december 16-án a Parlament és a Tanács a jogállamiság elveinek valamely tagállamban történő megsértése esetén az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló rendeletet fogadott el.¹ A rendelet az említett célkitűzés megvalósítása érdekében a Tanács számára lehetővé teszi, hogy a Bizottság javaslata alapján védelmi intézkedéseket – például az uniós költségvetésből történő kifizetések felfüggesztésére vagy az uniós költségvetésből finanszírozott program(ok) jóváhagyásának felfüggesztésére irányuló intézkedést – fogadjon el.²

Magyarország és Lengyelország keresetet nyújtott be a Bírósághoz a rendelet megsemmisítése iránt. Kereseteiket az EU-Szerződésben és az EUM-Szerződésben foglalt megfelelő jogalap hiányára, a 7. cikk³ szerinti eljárás megkerülésére, az uniós hatáskörök túllépésére, és a jogbiztonság elvének megsértésére alapították. Érvelésük alátámasztására Magyarország és Lengyelország **a Tanács Jogi Szolgálatának** a rendeletre irányuló eredeti javaslatra vonatkozó **bizalmas véleményére** utalt, amelyet a **Bíróság** – a Tanács kifogásai ellenére – a **jogalkotási eljárás átláthatóságához fűződő nyomós közérdek alapján megengedett.**

Ebben a két ügyben Magyarország és Lengyelország kölcsönösen támogatta egymást, Belgium, Dánia, Németország, Írország, Spanyolország, Franciaország, Luxemburg, Hollandia, Finnország, Svédország és a Bizottság pedig a Parlament és a Tanács támogatása érdekében avatkozott be. A Parlament kérésére a Bíróság a két ügyet gyorsított eljárásban bírálta el. Ezeket az ügyeket egyébként azért utalták a Bíróság teljes ülése elé, mert alapvető fontosságú kérdést vetnek fel azzal kapcsolatban, hogy a Szerződések milyen lehetőségeket biztosítanak az Unió számára, hogy a költségvetését és a pénzügyi érdekeit a jogállamiság elveinek a tagállamokban történő megsértésével szemben védje.

A Bíróság először is a rendelet jogalapját illetően kimondja, hogy a rendelet szerinti eljárás csak akkor indítható meg, ha alapos ok van megállapítani nemcsak azt, hogy valamelyik tagállamban a jogállamiság elveinek megsértésére kerül sor, hanem mindenekelőtt azt is, hogy a jogállamiság elveinek megsértése kellően közvetlenül érinti az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodást vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, illetve ennek a kockázata komolyan fennáll. A rendelet alapján hozható intézkedések továbbá kizárólag az uniós

¹ Az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL 2020. L 433I., 1. o.; helyesbítések: HL 2021. L 137., 22. o.; HL 2021. L 373., 94. o.).

² A rendelet ilyen esetekben mindazonáltal fenntartja a végső címzettek és a kedvezményezettek jogos érdekeinek védelmét.

³ Az EUSZ 7. cikk alapján eljárás indítható a tagállammal szemben, ha súlyosan megsérti az uniós értékeket, vagy fennáll ennek egyértelmű veszélye.

költségvetés végrehajtásával függnek össze, és az intézkedések mindegyike az uniós költségvetésből származó finanszírozásnak a jogállamisági elvek megsértése, illetve annak kockázata által az uniós költségvetésre gyakorolt hatás függvényében történő mérséklésére irányul. Következésképpen **a rendelet az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek megsértéséből kellően közvetlenül következő érintettségével szembeni védelmére, nem pedig önmagában véve a jogállamisági elvek megsértésének szankcionálására irányul.**

E tekintetben a Bíróság emlékeztet arra, hogy **az Uniónak mint a tagállamok közös jogrendjének identitását meghatározó, a tagállamok által megállapított és osztott, az Unió alapjául szolgáló közös értékek⁴ – köztük a jogállamiság és a szolidaritás – tagállamok általi tiszteletben tartása a tagállamok között fennálló kölcsönös bizalmat támasztja alá. Ezen értékek tiszteletben tartása így tehát a Szerződések tagállamra való alkalmazásából eredő valamennyi jog gyakorlásának a feltételét képezi, az Uniónak pedig a hatáskörein belül képesnek kell lennie arra, hogy megvédje ezeket az értékeket.**

A Bíróság ezzel kapcsolatban egyfelől leszögezi, hogy **ezen értékek tiszteletben tartása nem redukálható olyan kötelezettséggé, amelyet a tagjelölt országnak az Unióhoz való csatlakozása érdekében kell teljesítenie**, és amely alól a csatlakozását követően mentesülhet. Másfelől hangsúlyozza, hogy **az uniós költségvetés az egyik legfontosabb eszköz arra, hogy a tagállamok közötti szolidaritás elvét az uniós politikák és tevékenységek során átültessék a gyakorlatba**, és hogy a szolidaritás elvének az uniós költségvetés révén történő érvényesítése az uniós költségvetésben szereplő közös források felelős felhasználásával kapcsolatban kialakult kölcsönös bizalmon alapul.

Márpedig **az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodást és az uniós pénzügyi érdekeket súlyosan veszélyeztetheti a jogállamiság elveinek valamely tagállamban történő megsértése.** Ezek megsértése ugyanis többek között azzal a következménnyel járhat, hogy megszűnik a biztosíték arra, hogy az uniós költségvetésből fedezett kiadások megfelelnek az uniós jog által előírt valamennyi finanszírozási feltételnek és teljesítik így az Unió által az ilyen kiadások finanszírozása során elérni kívánt célokat.

Ezért a rendelettel bevezetett horizontális „**feltételelességi mechanizmus**”, amely az uniós költségvetésből származó finanszírozás igénybevételét a jogállamisági elvek tagállam általi tiszteletben tartásához köti, **az uniós költségvetés végrehajtására vonatkozó „költségvetési szabályok” meghatározására irányuló, Szerződésekben megállapított uniós hatáskörbe tartozhat.**

Másodszor a Bíróság azt állapítja meg, hogy **a rendelettel bevezetett eljárás nem kerüli meg az EUSZ 7. cikk szerinti eljárást, és tiszteletben tartja az Unióra ruházott hatáskörök korlátait.**

Az EUSZ 7. cikk szerinti eljárás célja ugyanis, hogy lehetővé tegye a Tanács számára az Unió alapjául szolgáló, az uniós identitást meghatározó közös értékek súlyos és tartós megsértésének szankcionálását, különösen annak érdekében, hogy az érintett tagállamot felszólítsa ezen értékek megsértésének megszüntetésére. A rendelet viszont az uniós költségvetés védelmére irányul, mégpedig kizárólag a jogállamiság elveinek valamely tagállamban történő olyan megsértése esetén, amely az uniós költségvetés megfelelő végrehajtását érinti, vagy ennek a kockázatát komolyan felveti. Következésképpen **az EUSZ 7. cikk szerinti eljárás és a rendelettel bevezetett eljárás célja eltérő és a tárgyak is egyértelműen különböző.**

Ezenkívül mivel a rendelet a Bizottság és a Tanács számára csak a tagállami hatóságoknak betudható, az uniós költségvetés megfelelő végrehajtása szempontjából releváns helyzetek és magatartások vizsgálatát engedi meg, az ezen intézmények számára a rendeletben **biztosított hatáskörök nem haladják meg az Unióra ruházott hatáskörök mértékét.**

⁴ Az EUSZ 2. cikkben foglalt, a tagállamok közös értékeinek minősülő uniós alapértékek körébe tartozik az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok tiszteletben tartásának értéke, egy olyan társadalomban, amelyet – egyebek mellett – a megkülönböztetés tilalma, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség jellemez.

Harmadszor, a Magyarország és Lengyelország által a **jogbiztonság elvének** különösen amiatt történő megsértésére alapított érveléssel kapcsolatban, hogy a rendelet nem határozza meg a „jogállamiság” fogalmát, illetve elveit, a Bíróság hangsúlyozza, hogy a rendeletben szereplő, a jogállamiság fogalmi elemeinek tekinthető elveket⁵ az ítélkezési gyakorlatában részletesen kifejtette, azok a **tagállamok által saját jogrendjükben is elismert és alkalmazott közös értékekből** erednek, továbbá a „jogállamiság” olyan fogalmából következnek, amelyben a **tagállamok osztoznak** és amelyet a saját alkotmányos hagyományaikból eredő közös értéknek fogadnak el. Következésképpen a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a **tagállamok kellő pontossággal meg tudják határozni az egyes elvek lényeges tartalmát és az azokból eredő követelményeket.**

A Bíróság továbbá pontosítja, hogy a rendelet az abban előírt védelmi intézkedések elfogadásához megköveteli, hogy **tényleges kapcsolat** álljon fenn a jogállamiság elveinek megsértése és az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodás vagy az Unió pénzügyi érdekeinek érintettsége, illetve annak komoly kockázata között, és hogy a jogállamisági elvek megsértésének tagállami hatóságnak betudható **olyan helyzetet vagy magatartást** kell érintenie, **amely az uniós költségvetés megfelelő végrehajtása szempontjából releváns.** A Bíróság rámutat, hogy a „**komoly kockázat**” fogalmát az uniós **pénzügyi szabályozás határozza meg**, és hangsúlyozza, hogy a **védelmi intézkedéseknek szigorúan arányosaknak** kell lenniük a jogállamisági elvek megállapított megsértésének az uniós költségvetésre gyakorolt **hatásával.** A Bíróság szerint ezek az intézkedések csak **az uniós költségvetés egészének védelmére** irányuló cél elérésére tekintettel szigorúan szükséges mértékben célozhatnak a jogállamisági elvek megsértése által nem érintett uniós fellépéseket és programokat. Végül a Bíróság, miután megállapítja, hogy a Bizottságnak az uniós bíróság felülvizsgálata mellett tiszteletben kell tartania a – különösen **az érintett tagállammal folytatott többszörös konzultációra** vonatkozó – **szigorú eljárási követelményeket**, arra a következtetésre jut, hogy a **rendelet megfelel a jogbiztonság elvéből eredő követelményeknek.**

Ilyen körülmények között a **Bíróság teljes egészében elutasítja a Magyarország és Lengyelország által benyújtott kereseteket.**

EMLÉKEZTETŐ: A megsemmisítés iránti kereset az uniós intézmények uniós joggal ellentétes jogi aktusainak megsemmisítésére irányul. Bizonyos feltételek mellett a tagállamok, az európai intézmények és a magánszemélyek indíthatnak megsemmisítés iránti keresetet a Bíróság és a Törvényszék előtt. Az érintett intézménynek a jogi aktus megsemmisítése miatt esetleg kialakult joghézagot orvosolnia kell.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítéletek és az azokról készült összefoglalások teljes szövege ([C-156/21](#) és [C-157/21](#)) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehoczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítéletek kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

⁵ A rendelet szerint e fogalom magában foglalja a törvényesség elvét, amely magában hordozza az átlátható, elszámoltatható, demokratikus és pluralista törvényhozási eljárás meglétét; a jogbiztonság elvét; a végrehajtó hatalom önkényessége tilalmának elvét; a független és pártatlan bíróságok által biztosított hatékony bírói jogvédelem elvét, az igazságszolgáltatáshoz való jogot is beleértve, az alapvető jogok tekintetében is; a hatalmi ágak szétválasztásának elvét; valamint a megkülönböztetés tilalmának elvét és a törvény előtti egyenlőség elvét.